

Göçebeler

Ekonomik bakımdan hayvancılıkla uğraşan ve birçok sosyo-ekonomik fonksiyonlar yüklenen göçebeler hayvancılığa dayalı yaşam tarzları münasebetiyle mevsimden mevsime yer değiştirmektedirler.

Osmanlı döneminde göçebelerde yerleşik ahali gibi devletin Kayılı tebaasıydılar. Göçer özelliklerinden dolayı başıboş bir hayat tarzına sahip değillerdi. Ya müstakil bir ünite içinde yada buldukları yerlerdeki sancak kaza, nahiye gibi idari birimleri tabi idiler.

Göçerlere tayin edilen sancaklar tıpkı diğerleri gibi merkezden tayin edilen sancakbeyi tarafından idare edilirdi. Adli meseleler için de bir kadı tayin edilirdi. Bununla birlikte sancak beyi ve kadının ahalinin göçer özelliğinden dolayı gezici –seyyar görev mi yaptıkları yoksa birden fazla yeri mi idari merkez edindikleri tartışmalıdır.

Göçerlerde yerleşik ahali gibi vergi mükellefiydiler. Has, zeamet , Tımar ve vakıf reayası olarak bir vergi dairesine bağlıydılar. Yaylak kışlak ağnam gibi vergileri buraya vermekteydiler. Daha çok has ve vakıf reayası olarak tercih edilirdiler. Bunun en büyük sebebi vergi geliri bakımından yüksek bir meblağ'a sahip olmalarıydı.

Göçebelerin sosyal ve idari yapılarını ifade eden en yaygın birim cemaat idi. Bir cemaatin idarecisi O cemaat için seçilmiş reis idi ve kethüda deniyordu. Nüfusça kalabalık cemaatlerde birden çok kethüda olabilir. İstisnalar dışında kethüdalık irsi bir özellik taşıyordu. Kethüda adayı seçildikten sora cemaatin ileri gelenleri kadıya giderek tescil ettirirler, merkeze bildirilen kethüda onaylanırsa bir kethüdalık beratı gönderilirdi. Yetersiz kaldıklarında bir şikayet ile görevden alınabilirlerdi.

Kethüdalar hizmetlerine mukabil bazı vergilerden muaftılar. Cemaatlerin birleşimi ile oluşan boyların başındaki idareciye de boybeyi denirdi. Seçimi kethüdaninkine benzer merkezin beratı ile atanırlardı.